

A söpredék buzgósága

EÖRSI ISTVÁN

Két fiatal nő megállított egy taxit. A taxis rájuk üvöltött: „Rohadt büdös zsidó kurvákat nem szállítok!” Majd a gázra lépett, és elhúzta a csíkot.

Magam is tudom, hogy e megnyilatkozásával a söpredék mélyen tisztelt képviselője nem Orbánkövér úr utasítását teljesítette. Csak tüdejére szívta a gőzt, amelyet a kormány szolgálatában álló agyvízfecskendők, agyatlanító szivattyúk árasztanak. „Mi van a levegőben?” – kérdezte a negyvenes évek elején egy legendás tanár. A tanulók pedig találgatták: por, bacilusok, legyek, madarak, repülők. „Nem – mondta az ifjúság oktatója –, nem találtatok ki. Revízió van a levegőben.”

Ma is revízió van a levegőben. A józan ész revíziója. A példák bősége zavarba ejtő. Ezért előljáróban egy strukturális érdességre hívom fel a figyelmet. Ellentmondás feszül a kormányhatalom és az ezt támogató, elkötelezett klientúra megszilárdulását és gyarapodását szolgáló intézkedések számító józansága és a propagált ideológia felelőtlen kergesége között. Csak bámulattal gondolhatunk azokra a hidegen megtervezett akciósorozatokra – akár a szándékosan alultervezett inflációból származó pluszjövedelmek nagyvonalú és költségvetést megkerülő, tehát alkotmányellenes szétosztogatására gondolunk akár olyan államnak álcázott pártpropaganda-szervek működésére, mint amilyen az Országimázs Központ vagy a különféle millenniumi létesítmények –, amelyek mind a kormány köz költségéből bőkezűen merítő népszerűségi bizonyítványok. Még bámulatosabb az a leplezetlen, erőszakos célratörés, amellyel ez a kormány saját magas rangú tisztségviselőit és hozzátartozóikat, továbbá klientúrája felső rétegét helyzetbe hozza és díjazza, és a legbámulatosabb, hogy ennek érdekében korlátozni bírja a hatalmi ágak önállóságát, függetlenségét, a parlament kontroll-lehetőségeit, magyarán: demokratikus berendezkedésünk alapintézményeit.

A kormányzathoz azonban nemcsak kliensekre, hanem tömegtámogatásra is szükség van. Amikor Orbánkövér úr ráébredt arra, hogy ezt a baloldaltól nemigen tudja összetaborozni, és jobbra fordult, nem volt szellemi clemenciája az általa választott tömeg számára. Így hát a hagyományos tápszerhez folyamodott, amelyet a Horthy-korszakból maradt csürrökben és pajtákból talált. Ez már eredetileg is emészthetetlen volt, és össznemzeti vérhaszt okozott. Másrészt rövid távon hatékonyan bizonyult: volt benne annyi erjedő anyag, hogy fogyasztói elvesztésük józan ítélőképességüket. Orbánkövér úr azt remélte, hogy ebből a tulajdonságából ő is profitálhat.

Ez az erjedő anyag van a levegőben. Ezt okádta ki magából az írásművelő eljövendő társ. Ez árad megölésemmel fenyegetőzdő névtelen telefonálóm hangjából, névtelen levélíróim betűiből. Ezt az anyagot izadta ki magából Bencsik András, amikor megrögt a pápát, amiért a katolikus egyház történelmi bűnei miatt bocsánatot kért a zsidóktól; szerinte előbb ezeknek kellett volna bocsánatot kérniük, amiért megölték Krisztust. Ez árad Gyulay Endre intelmeiből: a szeged-csanádi püspök a választásokig templomi fohások formájában óvna a magyar népet „az önző, csak magára építő szélső liberális gondolkozástól”, de a terjeszkedő rasszizmus ellen egy szava sincs. Ez árad a fakszimilekiadásokban megjelenő náci könyvek és a friss náci újságok és folyóiratok minden sorából. Ez árad a Pannón Rádió és a Vasárnapi Újság minden adásából. Ez árad a háborús bűnösök erkölcsi-politikai rehabilitálását szorgalmazó iparkodásból. Ez árad a hétköznapi fasizmus hivatalos helyekről is szított romaellenes akciókból és uszításából. „Megriaszt / e buzgóság a söpredékben” – írta József Attila nem egészen más összefüggésben. Ő maga ezt az erjedő, kábító anyagot az „ős patkány”-ból származtatva, „meg nem gondolt gondolat”-nak nevezte, mely „emberből emberbe szalad”. És csakugyan: most már nemcsak központi állomásokról sugározzák, hanem joggal számítanak arra is, hogy a sofőrből, aki nem vesz fel zsidó utast, a vendéglőbe szalad, aki románt nem szolgál ki, innen pedig a következő sofőrből, aki melegeket nem szállít.

Ez az iszonyat árad vegytisztán és mániákus makacssággal a Magyar Igazság és Élet Pártjának szinte minden megnyilatkozásából. Halmi Gábor alkotmányjogász az Élet és Irodalom augusztus 17-i számában kifejtette, hogy az ügyészségnek törvényes kötelezettségéből kifolyólag kezdeményezni kellett volna a párt feloszlását. Tamás Gáspár Miklós a

Népszabadság szeptember 1-jei számában csatlakozott Halmi véleményéhez, miszerint „a MIÉP működése alkotmányellenes, beleütközik a párttörvény, az egyesülési törvény és a büntető törvénykönyv legkülönbözőbb paragrafusába”. Ha tehát az ügyész teljesíti kötelességét, és vádat emel a MIÉP ellen, „a Legfelsőbb Bíróság nemigen tehet mást, mint hogy feloszlatja Csurka István politikai mozgalma”. A MIÉP szerinte Orbán Viktor vészjósló hallgatása ellenére „oly mértékben fenyegeti a társadalmi stabilitást, a közrendet és a köznyugalmat, hogy ez már bizony meghaladja a szabadelvű-demokratikus jogállamok szokásos tűrőképességét”. De miután bebizonyította, hogy az alkotmány szelleme és betűi egyaránt kötelezővé tennék a MIÉP betiltását, kifejtette azt is, hogy a MIÉP-et nem szabad betiltani. Egyrészt azért nem, mert „ha a rendszer megtiltja a rendszerrel szemben álló elemeknek a rendszeren belüli reprezentációját, akkor a rendszer önkorrakciója lehetetlenné válik”, másrészt azért nem, mert „a polgári demokrácia legfőbb előnye más rezsimekkel szemben, hogy nemcsak »a kormány ellenzékét« tolerálja, hanem »a rendszer ellenzékét« is”.

Tamás Gáspár Miklós mindkét okfejtése cáfolhatatlan önmagában; egymással viszont összeegyeztethetetlenek. Vagy arra kellett volna következtetnie belőlük, hogy alkotmányunk rossz, mert meggátolja a rendszer önkorrakcióját, és mert lemond a polgári demokrácia legfőbb előnyéről, vagy arra, hogy az alkotmány előírásai nem kötelező erejűek, ha betartásuk valamilyen szempontból előnytelen. Ha rossz az alkotmányunk, akkor megváltoztatását kellett volna javasolnia, ez esetben oly módon, hogy ne szankcionálja az állampolgárok nemzeti, faji vagy vallási szempontból történő diszkriminációját. Vagy pedig azt kellett volna javasolnia, hogy az alkotmány szövege maradjon változatlan, mert az efféle korrekció rossz vért szűnne, de mondjuk ki, hogy az alkotmány ideológiai természetű előírásai csak irányelvek, és ezért megsértésük nem büntethető. Ez persze az alkotmányt a hatékonyságnak arra a szintjére súlyosztatja, amelyet szekularizált államban a tízparancsolat foglal el. Ha viszont a törvényeket alárendelnék a politikai hasznosság szempontjainak, akkor a pártállam erkölcséhez hátrálnak vissza. Mily helyt mérlegelni kezdjük, hogy jó-e nekünk a törvények alkalmazása, megszűnik a jogállam. A rendszer önkorrakcióját

Be kellene tiltani az olyan pártokat, amelyeknek programja nem egyeztethető össze köztársaságunk alkotmányával. A MIÉP ilyen párt, tehát be kellene tiltani.

egyébként sem segítik elő a posztnyilasok, mert az ő vonatkozásukban a rendszernek nem korrigálnia, hanem csak védenie kell magát, vagyis egyetlen kötelessége az, hogy érvényt szerezzen már meglévő előírásainak. A rendszer önkorrakciójához elsősorban azt a kérdést kellene megoldanunk, hogy miként realizálhatók meghatározott szociális jogok a kapitalizmus mai körülményei között. A viaskodás a náccikkal csak időt és energiát von el a létfontosságú feladattól.

Úgy gondolom tehát, hogy be kellene tiltani az olyan pártokat, amelyeknek programja nem egyeztethető össze köztársaságunk alkotmányával. A MIÉP ilyen párt, tehát be kellene tiltani. Mint-hogy azonban egészen még nem vette el az eszemet az, ami a levegőben van, nem gondolom, hogy a legfőbb ügyész Orbánkövér úr akarata ellenére teljesíteni merésznél kötelességét. Hiába sorolja az ügyészségi törvény a közösség elleni iz-

gatást a hivatalból üldözendő bűncselekmények közé, Polt úr ebben a kérdésben a szelektív törvénytisztelő álláspontjára helyezkedik. Ezért roppant felelősség hárul a politikai nyilvánosságnak azokra az intézményeire és szereplőire, akik nem vonzódnak a posztfasizmus különféle árnyalataihoz. A magyar helyzet nem abban

szakra, amíg ezeket az országokat is fel nem veszik az Európai Unióba. De még ezt sem kínálja igazán, mert a szomszédos országok nem fogadják el, hogy az ő területükön élő magyarok, főként ha nagy számban vannak jelen, egy másik állam segítségével különleges előnyökre tegyenek szert, és hogy a magyar Ország-

gyűlés az ő állampolgáraikról megkérdezzék nélkül rendelkezzen. A 92 százalékos parlamenti többség a státustörvényre, legalábbis Romániában és Szlovákiában, nem javított, hanem rontott az ott élő magyarok helyzetén, abból a fennkölt célból, hogy az elfogadásával járó nemzeti demagógiát idehaza szavazatokra váltásák át. Az MSZP azért csatlakozott ehhez az átlátszóan demagóg happeninghez, hogy legalább ne tölte vonjanak el szavazatokat.

A státustörvénynek háboruzongató értelmezést adott a Magyar Nemzet augusztus 28-i számában Várhegyi Attila. Minthogy „Gyökeres változás a magyarság életében” című cikkét politikai államtitkárként publikálta, fejtegetését hivatalos felfogásnak tekinthetjük. Mondandóját röviden úgy foglalthatom össze, hogy a magyarság Kádár alatt, egészen Antall József eljöveteleig Kis-Magyarországon élt. Ezzel szemben először Antall József fogalmazta meg a nemzeti integráció programját, amikor kijelentette, hogy „lélekben 15 millió magyar miniszterelnökének” érzi magát. Ez nagy lépés volt előre, de a „lélekben” szó relativizálta a magyar nemzeti közösség politikai jellegét. Eszerint a magyar miniszterelnököknek csak morális, de nem intézményesített kötelessége az, hogy azonosuljon a határon túli és a nyugati magyarsággal. Antall a kilencvenes évek elején még jogosan nem érezte Magyarországot elég erősnek arra, hogy deklarálja az egyetemes magyarság intézményes közösségét. Orbán Viktor azonban ma már megtehette, és meg is tette ezt.

„Ma az egész nemzetpolitika az intézményesített tizenötmillió nemzeti közösség kiépítéséről szól.” Ennek egyik eszköze a státustörvény. Ha jogilag nem is, de intézményesen Orbán Viktor már tizenötmillió magyar miniszterelnök. Miniszterelnök tehát intézményesen annak a két magyar pártnak is, amely a koalíció tagjaként szerepet vállal Szlovákia és Románia kormányzásában. Minthogy Várhegyi Attila okfejtésében a humor legparányibb csírája sem található, még azzal sem áltathatjuk magunkat, hogy esetleg viccel.

A magyar kormány egyik politikai államtitkára bejelentte, hogy az egész nemzetpolitikának nem az Egyesült Európába történő integrálódás a legfőbb célja, tehát nem itt kell keresnünk a magyarságnak mint nagy múltra visszatekintő és roppant értékekkel rendelkező kulturális közösségnek az egységesülését, hanem ennek ellentétére, a tizenötmillió nemzetközösség kiépítésére törekszünk. Valami van a levegőben. Ismét revízió van a levegőben. A szomszéd államoknak és a világ vezető hatalmainak fűgét mutatva Orbán Viktor vezérletével naggyá tesszük Kis-Magyarországot. Ezzel a ki-sebbségek kontójára szájközött cinikus dumával Orbánkövér úr újraéleszti a horthyismus kormányzati szellemét. De ő még – szerencsére – egy Hitler segítségével sem bízhat, ő egyszerűen csak szavazatokat akar nyerni. Ebben a törekvésében kizárólag a szélsőjobboldalra támaszkodhat. Szüksége van az újnnyilasokra, ezért engedményeket kell tennie nekik. Nem ítéli el a rasszizmust, még akkor sem, amikor a söpredék buzgósága Hitler éltető és auschwitz vonatokat követelő kórusok formájában a képernyőről beárad a lakószobákba. Sőt mi több, a söpredék buzgóságára építve összemossa a nacionalista és rasszista aggrémekeket. A Fidesz és a MIÉP közös ellenségei egyrészt nemzetietlenek, másrészt – hogy is mondjam finoman – idegenek. A „polgári” jobboldal, mely épp a polgáriság elmentését, a két világháború közti horthyismus yuppie-san megújított szellemiséget testesíti meg, így lel természetesen szövetségese az újnnyilasokban, ahogy Horthy államgépezete, csendőrsége is meg hasonlós és zökkenők nélkül hajtott a végre Sztójay Döme, Szálasi Ferenc és a náci megszállók rendelkezéseit.



TETTAMANTI BÉLA RAJZA